Radna p. Wesołowska

URZĄD GMINY MALBORK
WPŁYNĘŁO
dn. 2026-10-15
L. 37604

PETYCJA

w sprawie uwzględnienia w budżecie Gminy Malbork na 2027 rok środków na konserwację zabytków ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków

Lasowice Wielkie, 23.09.2026

Wójt Gminy Malbork
Rada Gminy Malbork

Szanowni Państwo,

zwracam się z petycją o uwzględnienie w projekcie budżetu Gminy Malbork na **2027 rok** środków finansowych przeznaczonych na ochronę, konserwację, zabezpieczenie i remonty zabytków znajdujących się na terenie Gminy Malbork, w szczególności obiektów ujętych w **wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków [m.in. kościół w Szawałdzie oraz zabytkowa plebania w Lasowicach Wielkich]**, które nie są wpisane do rejestru zabytków.

Uzasadnienie

Dziedzictwo kulturowe znajdujące się na terenie gminy stanowi istotny element lokalnej tożsamości, historii i krajobrazu kulturowego. Ochrona tego dziedzictwa nie powinna ograniczać się wyłącznie do obiektów posiadających wpis do rejestru zabytków. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c oraz art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ochronie i opiece podlegają m.in. zabytki nieruchome będące dziełami architektury i budownictwa, natomiast wpis do rejestru zabytków stanowi tylko jedną z form ochrony zabytków. Ustawa przewiduje również ochronę zabytków znajdujących się w ewidencji zabytków.

Szczególne znaczenie ma art. 21 tej ustawy, zgodnie z którym **ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy**. Z kolei art. 22 ust. 4–5 wskazuje na obowiązek prowadzenia przez wójta gminnej ewidencji zabytków, w której powinny znaleźć się m.in. inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków. (por. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Jednocześnie art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym stanowi, że do zadań własnych gminy należą sprawy **kultury, w tym ochrony zabytków i opieki nad zabytkami**. Jest to zatem ustawowo określone zadanie własne gminy, a nie wyłącznie fakultatywna działalność o charakterze promocyjnym.

Potrzeba stworzenia gminnego mechanizmu finansowego dla obiektów ujętych w ewidencji jest tym większa, że dostęp do części zewnętrznych programów dotacyjnych jest związany z wpisem zabytku do rejestru. Przykładowo art. 73 ustawy o ochronie zabytków przewiduje możliwość ubiegania się o dotację z budżetu państwa na prace przy zabytku **wpisanym do rejestru zabytków**, a program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Ochrona zabytków" również jest skierowany do właścicieli i posiadaczy zabytków wpisanych do rejestru.

Nie oznacza to, że zabytki ujęte w gminnej ewidencji są pozbawione możliwości uzyskania wsparcia publicznego. Przeciwnie – art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków wprost przewiduje możliwość udzielenia przez organ stanowiący gminy dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru **lub znajdującym się w**

gminnej ewidencji zabytków, na zasadach określonych w uchwale tego organu.

W praktyce oznacza to jednak, że w przypadku wielu cennych obiektów lokalnego dziedzictwa, które nie zostały wpisane do rejestru zabytków, **gmina może stanowić istotne, a niekiedy kluczowe źródło finansowania prac niezbędnych do ich zachowania**.

Warto również podkreślić, że brak odpowiednio wczesnych prac konserwatorskich może prowadzić do stopniowej degradacji obiektów, a w konsekwencji do znacznie wyższych kosztów ich późniejszego remontu lub zabezpieczenia. Systematyczne, nawet częściowe wsparcie finansowe może więc służyć nie tylko ochronie dziedzictwa, ale również racjonalnemu gospodarowaniu środkami publicznymi.

Wnoszę o:

1. **uwzględnienie w budżecie Gminy Malbork na 2027 rok wyodrębnionych środków finansowych na ochronę, konserwację, zabezpieczenie i remonty zabytków ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków;**
2. przeznaczenie części tych środków na **dotacje celowe dla właścicieli lub posiadaczy zabytków**, na zasadach określonych w uchwale Rady Gminy Malbork, zgodnie z art. 81 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
3. uwzględnienie w planowaniu wydatków w szczególności tych obiektów, których stan techniczny wskazuje na potrzebę pilnych prac zabezpieczających lub konserwatorskich;
4. podjęcie działań zmierzających do stworzenia przejrzystych zasad naboru, oceny i udzielania dotacji na prace przy zabytkach ujętych w gminnej ewidencji zabytków;
5. uwzględnienie ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego w kolejnych programach i dokumentach strategicznych Gminy Malbork dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami.

Zwracam się również o potraktowanie niniejszej petycji jako głosu mieszkańców w sprawie racjonalnego i długofalowego kształtowania polityki Gminy Malbork wobec lokalnego dziedzictwa kulturowego. Proszę o **pisemną odpowiedź zawierającą informację o sposobie rozpatrzenia petycji, w szczególności o stanowisku Wójta Gminy Malbork i Rady Gminy Malbork wobec postulatu zabezpieczenia środków w budżecie na 2027 rok**, a także – w przypadku nieuwzględnienia postulatu – o wskazanie przyczyn takiego stanowiska. Jednocześnie proszę o rozpatrzenie petycji **bez zbędnej zwłoki, w ustawowym terminie**. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach petycja powinna zostać rozpatrzona nie później niż w terminie **3 miesięcy od dnia jej złożenia**.

Z poważaniem,

Ks. Łukasz Golec, Proboszcz

Parafii p.w św. Andrzeja Apostoła w Lasowicach Wielkich

W imieniu Rady Parafialnej:

Jerzy Kondys, sołtys Lasowic Wielkich